

Maatschap Broersma, Jistrum

DEMONSTRATIEBEDRIJF LAAT ZIEN DAN NIET ONDERDEEL IS VAN GEZONDE BEDRIJFSVOERING

Het bedrijf van de maatschap Kees Broersma en Thea Broersma-van der Meer ligt in Jistrum, in het kenmerkende coulissenlandschap van de Friese Wouden. Het bedrijf gebruikt ongeveer 200 hectare grond, waarvan 130 hectare in eigendom. Van Staatsbosbeheer pachten ze 15 hectare. Ze hebben 25 kilometer houtwallen, meer dan 80% van de oppervlakte is blijvend grasland en 30 hectare is natuurgrond. Ze melken 320 koeien met een gemiddelde jaarproductie per koe van 10.000 kg 'on the way to Planetproof'-gecertificeerde melk. Binnen deze certificering valt het bedrijf in de hoogste categorie qua dierenwelzijn en biodiversiteit.

Diversiteit aan demonstratiebedrijven

De provincie Friesland stimuleert en ondersteunt de ontwikkeling van het landbouwonderwijs richting natuurinclusieve landbouwsystemen. Hierbij werkt Hogeschool Van Hall Larenstein nauw samen met het Nordwin college. Onderdeel hiervan is de instelling van demonstratiebedrijven met diversiteit en herkenbaarheid voor hbo- én mbo-studenten. De uiteindelijk 6 tot 10 demonstratiebedrijven in Friesland moeten dus zowel verschillende typen bedrijven omvatten als verschillende stadia van natuurinclusiviteit.

Het bedrijf van Maatschap Broersma van der Meer is als eerste aangezocht als demonstratiebedrijf voor het onderwijs en heeft inmiddels al enkele groepen studenten de gelegenheid geboden kennis te maken met hun bedrijf en aan de slag te gaan met hun bedrijfsgegevens. Naar aanleiding van de ervaringen in het eerste halfjaar waren Kees en Thea bereid hun indrukken en ideeën te delen in een gesprek. Enkele uitspraken waren leidraad voor de weergave van het gesprek.

"Koeien in het land is prachtig mooi"

Kees Broersma heeft een passie voor weiden en beleeft plezier aan koeien in de wei. Weidegang is niet alleen belangrijk voor dierenwelzijn maar draagt ook bij aan biodiversiteit. Beweid grasland is minder eenvormig en biedt meer mogelijkheden voor vogels, hazen en insecten. Het kleinschalige landschap met kleine percelen is natuurlijk ook meer geschikt voor beweiding.

"Natuur maakt je blij maar daarmee kun je geen rekeningen betalen"

Beide ondernemers zijn zich zeer bewust van de waarde van hun omgeving en de natuur. Tegelijkertijd is het belangrijk dat er wel verdiend wordt. Dat kan ook met het inpassen van natuurinclusieve maatregelen op het bedrijf. De melkmeerprijs van de biodiversiteitsmaatregelen, vergoeding voor houtwalbeheer, efficiënt gebruik van natuurland dragen allemaal bij aan het bedrijfsresultaat.

"Gemiddelde cijfers kunnen we ons niet permitteren"

Er zit veel ondernemerschap in de bedrijfsvoering, wat verdiend wordt is basis voor verder investeren. Dat maakt dat ze sterk kosten- en opbrengstenbewust opereren en streven naar efficiënte en hoge productie. Studenten zien dan ook dat natuurinclusieve en andere duurzame maatregelen niet strijdig hoeven te zijn met goede productie en een goed bedrijfsresultaat.

"Studenten helpen ons bedrijfsblindheid te voorkomen"

Kees heeft lol in het contact met de studenten. Ze kijken op een andere manier tegen zaken aan en stellen soms verrassende vragen. De onderwijsonderdelen die ze nu verzorgen leiden tot adviesrapporten. Bij de mondelinge verdediging van de adviezen is hij volop betrokken. Voor hem geldt wel dat adviezen om bruikbaar te zijn in lijn moeten zijn met de bedrijfsstrategie.

"Onderwijs moet studenten leren dat meerdere strategieën succesvol kunnen zijn"

Uiteraard is in het gesprek gevraagd wat het onderwijs beter of anders moet doen. Hun belangrijkste advies: laat studenten kennis maken met verschillende strategieën en bedrijfsvormen. Dat maakt

studenten, en daarmee toekomstige ondernemers en erfbetreders, bewust dat er meerdere wegen zijn die naar succes kunnen leiden.

Ten slotte

Het bedrijf van de maatschap Broersma-van der Meer is een demonstratiebedrijf zoals ons dat voor ogen stond toen we in kader van de Green Deal Natuurinclusieve Landbouw en de Landbouwdeal Onderwijs in Friesland nadachten over wat er nodig was voor het groene onderwijs. Het bedrijf haalt aansprekende resultaten, studenten kunnen zien hoe je ondernemerschap als boer kunt invullen, je ziet er ook dat een landschap met ogenschijnlijke beperkingen ook mogelijkheden biedt en dat natuurinclusieve maatregelen ook kunnen bijdragen aan een goed bedrijfsresultaat. Enthousiaste en enthousiasmerende ondernemers zijn daarbij een groot pluspunt voor onze studenten en ook de medewerkers van de opleiding steken er nog het nodige op.

Hogeschool Van Hall Larenstein breidt graag samen met Nordwin college in Friesland en Terra in Groningen en Drenthe het netwerk van demonstratiebedrijven gestaag uit. Daarmee kan onze gezamenlijke studentenpopulatie in aanraking komen met een diversiteit aan strategieën en bedrijfstypen. Zo krijgen ze een dieper en breder inzicht in de mogelijkheden van natuurinclusieve landbouw.